

УДК 8.81.811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/52-1-18>**Ірина БАСАРАБА,**

orcid.org/0000-0002-3209-9119

викладач кафедри іноземних мов

Національної академії Державної прикордонної служби України

(Хмельницький, Україна) irynaborovyk2017@ukr.net**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ВІЙСЬКОВОГО ТЕКСТУ**

У статті піднімаються питання визначення понять, що використовуються у художніх текстах на військову тематику, пояснюється різниця понять «військовий» та «воєнний», проводиться аналіз літератури, що присвячується художнім текстам на військову тематику. В дослідженні, що проводиться на основі автентичних англомовних текстів, здійснено аналіз художніх та стилістичних прийомів, що використовуються авторами текстів для досягнення поставленої перед мети. Окрім того, у статті описуються труднощі, що виникають перед перекладачем під час перекладу художніх текстів на військову тематику. В роботі узагальнюються стилістичні методи, що використовуються авторами художніх творів на військову тематику, а також пояснюються основні причини їх використання, як в ході написання твору, так і в ході його перекладу. Проведений аналіз творів на військову тематику дозволив виділити 3 основні рівні функціонування художніх текстів, а саме семантичний, тематичний та асоціативний. Під час аналізу художніх творів на військову тематику їх умовно було поділено на три основні категорії, твори, в яких тема війни є провідною; твори з частковою темою війни та твори з вкрапленнями військової тематики. Окрім цього, проведений аналіз лексико-семантичного простору творів на військову тематику дозволив виділити характеристики, що притаманні усім творам.

На думку автора доречно було б окреслити інші семантичні класифікації художніх текстів на військову тематику, що дозволило проводити подальші дослідження за поданою темою. Визначено, що лексико-семантичний простір художніх творів на військову тематику характеризується наступними особливостями: прагматичною спрямованістю на читача; використання лексико-семантичних угруповань, що виступають в ролі одного зі способів визначення ідейних понять в творі; формуванням підсистем та мікросистем, а також трьома напрямками розгортання (асоціативний, тематичний, семантичний). Визначено основні категорії художніх творів на військову тематику.

Ключові слова: текст, військовий текст, лексико-семантичний простір, художній прийом.

Iryna BASARABA,

orcid.org/0000-0002-3209-9119

Lecturer of Foreign Languages Department

National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine

(Khmelnyskyi, Ukraine) irynaborovyk2017@ukr.net**FUNCTIONAL FEATURES OF MILITARY PROZE**

The article raises the issue of defining the concepts used in literary texts on military themes, explains the concept «military», analyzes the literature on literary texts on military themes. The study, conducted on the basis of authentic English-language texts, analyzed the artistic and stylistic techniques used by the authors of the texts to achieve the goal. In addition, the article describes the difficulties that arise for the translator when translating literary texts on military topics. The paper summarizes the stylistic methods used by authors of works of art on military themes, as well as explains the main reasons for their use, both during the writing of the work and during its translation. The analysis of works on military themes allowed the author to identify 3 main levels of functioning of artistic texts, namely semantic, thematic and associative. During the analysis of works of art on military themes, they were conditionally divided into three main categories, works in which the theme of war is leading; works with a partial theme of war and works with interspersed military themes. In addition, the analysis of the lexical and semantic space of works on military themes allowed to identify the characteristics that are inherent in all works.

According to the author, it would be appropriate to outline other semantic classifications of literary texts on military themes, which would allow further research on this topic. It is determined that the lexical and semantic space of proze on military themes is characterized by the following features: pragmatic focus on the reader; the use of lexical and semantic groups, which act as one of the ways to define ideological concepts in the work; formation of subsystems and microsystems, as well as three directions of functioning (associative, thematic, semantic). The main categories of works of art on military themes are determined.

Key words: text, military text, lexical-semantic space, artistic reception.

Постановка проблеми. Тема війни в сучасних художніх текстах вважається прямим відображенням подій та явищ, що мають місце зараз по всьому світі, зокрема, в Україні. Насьогодні військова тематика є однією з найбільш актуальних, яка глибоко проникає у різні твори та жанри. Така ситуація підтверджує парадигму щодо згубного впливу військових дій на кожну людину, вказує на абсурдність війни в цілому, важливість миру і необхідність зберегти його будь-якими способами. Аналіз підходів щодо використання художніх прийомів з метою емоційного забарвлення тексту дозволив виявити певні особливості вживання тих чи інших лексичних одиниць. Оскільки мова йде про адекватний переклад англійських художніх військових текстів, то важливим є донесення до читача не лише головної ідеї твору, але і його емоційно-естетичного навантаження. Саме вміння використання специфічних прийомів у тексті дозволяє автору твору досягнути мети – заставити читача думати над прочитаним та переживати певні емоції. В цьому контексті, цікавим питанням було б виявлення зазначених особливостей художніх військових текстів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Здійснений аналіз наукової та методичної літератури засвідчив виявлення низки наукових праць, що присвячені даній проблемі. Дослідники Г. Стрелковський, Л. Нелюбін, Н. Ульянова, В. Чеботарева займались безпосередньо вивченням та дослідженням англійських та іноземних військових текстів та текстів на військову тематику. Так, у своїх працях Л. Нелюбін характеризував змістове навантаження текстів через їхню військову термінологію, Г. Стрелковський досліджував жанри військових текстів, Н. Ульянова виявляла лінгвістичні особливості військових текстів, а В. Чеботарева досліджувала англійський військовий термін в різних аспектах, зокрема соціокультурному та лінгвістичному. Проте, на нашу думку, питання лінгвістичних особливостей художніх англійських військових текстів і до сьогодні є малодослідженими.

Отже, **мета статті** полягає в узагальненні лексико-граматичних характеристик та функціональних особливостей художніх текстів на військову тематику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «військовий» має досить широке значення і автоматично включає в себе набагато вужче поняття «воєнний». Під поняттям «воєнний» прийнято вважати все «те, що стосується війни та воєн» (Пономарів). Поняття ж «військовий» традиційно вживається з усталеними термі-

нами та поняттями, котрі використовуються при інтерпретації художніх текстів, в яких йде мова про якісь військові події, описуються побут, життя, особливості та військово-культурні аспекти певного народу. Зважаючи на це, художні твори на військову тематику характеризуються своїм глибоким символізмом, трагізмом та психологізмом.

Співвідношення понять «воєнний» та «військовий» має чітке розмежування між термінами «література на військову тематику» та «література на воєнну тематику». Тексти на військову тематику дослідниками прийнято вважати особливим видом текстів, що формуються, трансформуються, перекладаються та поширюються професіоналами переважно серед професіоналів. Зважаючи на сучасну геополітичну ситуацію в світі та, зокрема в Україні, серед цивільного населення зростає стурбованість щодо національної та транснаціональної безпеки. Обсяг літератури на військову тематику в останні десятиріччя почав невпинно збільшуватись, що зумовлене високим рівнем загроз військових подій, розвитком сучасної військової освіти, широкого розголосу військових місій у засобах масової інформації та допомоги, що виділяється політиками і владою у сфері військового фінансування. Всі ці фактори призвели до широкої популярності військових термінів, жаргонізмів, сленгізмів у засобах масової інформації та публіцистиці, причому все частіше вони почали вживатись у повсякденному житті, впливаючи на характер та природу міжособистісних відносин у громадянському житті. Проте виклик, з яким стикаються перекладачі, пов'язаний з тим, що запозичення, що надходять з військового світу бувають іноді неправильно витлумачені, а це може призвести до двозначностей та неправильного розуміння співрозмовника. Глобальні виклики, з якими стикається світова безпека та тісна інтеграція північно-атлантичних та європейських військових структур зумовлюють потреби в прагматично правильному та семантично точному перекладі та інтерпретації військових текстів, документів, правил, посібників, адже правильність перекладу та змістовна точність є важливими питаннями для військових та перекладачів при здійсненні перекладів військових текстів. Тому у світі росте попит на військових перекладачів, що здійснюють переклад специфічних текстів та мають добре розвинені міжкультурні та тематичні компетенції. В Україні аспекти військового перекладу досліджувались такими науковцями як: М. Білан, Д. Василенко, В. Балабін, О. Солодяк, Б. Дзись, П. Матюша, Л. Гончарук. Окрім того, жанрово-стилістичні аспекти текстів

на військову тематику та особливостей їхнього перекладу розглядались у роботах В. Карабан, В. Демецької, Л. Коломієць, М. Новикової, В. Радчук, О. Дзери тощо.

Відомий український науковець В. Карабан зазначає, що переклад текстів на військову тематику «характеризується своїми значними особливостями у плані як жанрів текстів, так і принципів, закономірностей та труднощів перекладу» (Карабан, 2012: 104). Відповідно до теорії дослідника військового перекладу Л. Нелюбіна саме військовий переклад є «одним із видів спеціального перекладу з яскраво вираженою військовою комунікативною функцією. Відмінною рисою військового перекладу є велика термінологічність і гранично тонке, чітке викладення матеріалу за відносної відсутності образно-емоційних виражальних засобів». (Нелюбин, Дормидонтов, Васильченко, 1981).

Описуючи військові тексти, їх умовно можна поділити на власне військові тексти та тексти, що пов'язані з військовою тематикою, зокрема і художні. Хоча тексти на військову тематику можна розглядати в контексті мови спеціального призначення, вони значно відрізняються від саме військових текстів (Inese Kočotea, Tatjana Smirnova, 2016). Тексти, пов'язані з військовою тематикою, мають певні особливості, в основі котрих лежить широкий спектр використання лінгвістичних ресурсів і відрізняються від суто військових за жанром. Такі тексти об'єднує одна комунікативна мета, що лежить в певному соціокультурному контексті, що дуже часто є пов'язаною з професійною спільнотою (M. Rogers, 2015). В основі такої мети лежать функції, що виконує текст, і саме вони визначають форму тексту. Тексти на військову тематику характеризуються своєю точністю, лаконічністю та чіткістю, дуже часто діалоги в таких текстах позбавлені певної виразності зумисне. Правильна інтерпретація військових текстів має важливе значення, тому такі тексти зазвичай створюються на основі однозначності, з метою уникнення можливості інтерпретацій при перекладі.

Військові тексти пишуться з розрахунку, що реципієнтами інформації будуть професіонали військової справи, що володіють достатнім рівнем тематичної компетентності та з легкістю зможуть інтерпретувати такі тексти залежно від намірів інформатора, тобто людини, що ділиться інформацією, у даному випадку, автора. Проте тексти, що пов'язані з військовою тематикою, спрямовані на набагато ширшу аудиторію з різними рівнями знань та компетентностей, тому дуже часто в таких текстах можна зустріти додаткову уточнюючу інформацію, з метою полегшення обробки даних.

Такі тексти написані авторами, що більшою мірою ознайомлені з військовою справою лише поверхнево та навряд чи мають досвід роботи з військовою лексикою. Тексти на військову тематику зазвичай пишуться на мові війни та армії, яка швидко розвивається в ході процвітання оборонних та військових технологій, реформації Збройних Сил та розробки новітнього озброєння. Окрім цього, дуже часто в текстах на військову тематику вживається військова термінологія, що є характерною особливістю як військових так і текстів на військову тематику. В останніх, варто зазначити, саме використання сленгізмів та жаргонізмів є характерною особливістю неформального військового спілкування. Мова військових взагалі вважається гібридною мовою, адже під час свого історичного розвитку відбувалось постійне запозичення інтернаціоналізмів, зокрема лексичні одиниці французького, німецького та латинського походження, що максимального адаптувались до фонологічного сприйняття реципієнтів (V. Ivir, 1989).

Станом на даний момент, саме англійська мова стала мовою інтернаціонального спілкування, тому багато лексичних одиниць опосередковано чи напряму запозичені з інших мов світу для позначення того чи іншого предмета чи явища.

Як результат всього вище сказаного, перекладач, що спеціалізується на перекладах і військових текстів, і текстів на військову тематику, повинен володіти достатньо високим рівнем тематичної компетентності, зокрема повинен бути ознайомлений з військовими засобами, технікою, спорядженням, особливостями військових структур, сленгізмів, жаргонізмів, процедур та процесів, а також володіти загальними поняттями про армію та війну. Окрім цього, людина, що інтерпретує тексти на військову тематику має бути компетентною і в суміжних з воєнною тематикою, а саме, економіка, політика, актуальні безпекові проблеми та військові операції. Технічний переклад текстів на військову тематику потребує широкого розвитку лінгвістичної компетенції та міжкультурної компетентності для здійснення успішної комунікації та точної передачі інформації.

Аналіз сучасної літератури на військову тематику та її лексико-семантичного змісту дозволив виділити рівні її функціонування та особливості кожного з них. В основі семантичного рівня лежить авторський задум, тобто певні особливості військових явищ та дій, аналіз глибини впливу на суспільство в цілому та на людину опосередковано; підґрунтям тематичного рівня є основна тема твору на військову тематику, тобто стан та діяльність людини або у воєнний, або у післявоєн-

ний період; в основі третього, асоціативного рівня лежить загальне естетичне задоволення від прочитаного тексту за допомогою переосмислення чи експресивного, чи стилістичного забарвлення.

Сучасна художня література на військову тематику характеризується змішанням різних жанрів, стилів, а також наявністю декількох поглядів або спогадів декількох людей про одну і ту саму подію. Тому автори часто використовують прийом «колажу», тим самим руйнуючи ефект лінійності оповіді, і створюючи множинність сприйняття навколишнього світу. Так у творі Jeffrey Archer *«Best Kept Secret»*, автор веде оповідь від імен декількох персонажів та сімей, тим самим даючи можливість читачам самостійно приймати ту чи іншу сторону. Він вміло поєднує різні часові рамки, почергово описуючи різні роки післявоєнного періоду у Великій Британії, зокрема 1945-1955 роки. Такі прийоми використовуються авторами художніх текстів на військову тематику з метою зацікавлення читача. Такі способи зацікавлення зустрічаються і в творі Jeffrey Archer *«Best Kept Secret»*, і у творі Robert Harris *«Enigma»*. Характерною особливістю обох творів є «обірваність», адже кожен розділ не має чіткого або передбачуваного завершення. Окрім цього художні твори на військову тематику характеризуються елементами фрагментації (в художній текст вставлені елементи листів, записок та іноді спогадів). Досить популярним елементом авторів текстів на військову тематику є використання засоби «ретроспекції», тобто спогади про пережите, минулі події, війну (Patrick Robinson *«Nimitz Class»*, Bernard Cornwell *«The Fort»*).

Художні прозові тексти на військову тематику пишуться авторами, котрі не мають конкретного власного військового досвіду, проте автори намагаються справити ефект на читача, тобто надають їм можливість сприймати щось чуже та далеке для них, як щось більш реалістичне та близьке. Таким чином, читачі мають можливість сприймати описані події максимально наближено (E. Copley, 1995: 147).

Слід зазначити, що сучасні художні твори на військову тематику характеризуються такою особливістю як «жанрова дифузність», тобто поєднання в одному творі декількох стилів та жанрів, тим самим створюючи так звану стилістичну гібридність художнього тексту. Так автори поєднують такі жанри як любовні історії та детективи, додаючи туди елементи, наприклад, пригодницького жанру тощо. У всіх проаналізованих нами творах спостерігалась сукупність жанрів на всіх рівнях. Окрім цього, популярним у художніх тво-

рах є прийом опису, який наштовхує читача на атмосферу військових станів та тих часів. Так у творі Robert Harris *«Enigma»*, автор веде опис (*«The university was returned to a darkness it hadn't known since the Middle Ages»*; *«In the wartime blackout centuries had dissolved»*), тим самим наштовхуючи читача на усвідомлення та сприйняття атмосфери війни тих часів.

Художні твори на військову тематику умовно поділяються науковцями на 3 основних категорії:

- твори, в яких тема війни є провідною;
- твори з частковою темою війни;
- твори з вкрапленнями військової тематики;

Обираючи при написанні творів з провідною темою війни, автори намагаються передати читачеві всі військові жахіття та наслідки, а часом приховану абсурдність, наводячи читача на думку «Ніколи знову!». До таких творів можна віднести події, описані в творі Patrick Robinson *«Nimitz Class»* та Patrick Robinson *«Enigma»* (*«Jericho? Jericho? To the Provost he was at best a dim memory, a fuzzy adolescent blob on a college photograph. Once, perhaps, he would have remembered the name, but the war had shattered the sonorous rhythm of intake and graduation, all was in chaos.»*).

У творах з вкрапленнями військової тематики такі теми як взаємини між людьми, описи дитинства чи минулого виходять на перший план, а тема війни лише опосередковано розглядається в таких творах (Jeffrey Archer *«Best Kept Secret»*: *«The Lord Chancellor picked up a fountain pen and wrote the names 'Barrington' and 'Clifton' on the top line of the page, under which he began to write the pros and cons of each man's case. By the time he'd covered three pages in his neat copperplate hand, BigBen had struck eight times. But still he was none the wiser.»*) У художніх текстах автори часто використовують прийоми іронії, що апелює до читачів та привертає увагу до проблеми, що піднімається автором у творі: *«Emma usually liked Giles's girlfriends, who were always attractive, often a little scatty and without exception adored him, even if most of them didn't last long enough for her to get to know them. But that was not to be the case this time.»*

Кінцівку художніх творів на військову тематику часто автор може залишати відкритою, тим самим спонукаючи читачів до власних роздумів та створення найбільш оптимальних варіантів фіналу.

Щодо лексико-семантичного простору художніх текстів на військову тематику, то дослідники вважають його досить складною системою, що можуть об'єднувати в собі підсистеми (групи, поля). В основі таких об'єднань зазвичай лежить спільна тематика та їхнє концептуальне значення. Інтерпретація, загальне

сприйняття читачем тексту та емоційний стан, що викликається від сприйняття тексту, залежить від лексичних одиниць, що обираються автором при написанні художнього твору на військову тематику.

Лексико-семантичний простір творів на військову тематику характеризується особливостями, що притаманні усім творам. Сюди відносимо:

1. Три напрями розгортання. Сучасні дослідники вважають, що в результаті тісної взаємодії семантичної та лексичної підсистем формуються асоціативні, семантичні та тематичні особливості розвитку значень лексичних одиниць (С. Bremond, 1993). В ході опрацювання творів на військову тематику можна виокремити три основні осі функціонування лексико-семантичного простору. Сюди відносимо асоціативну (стилістика тексту), тематичну (лінгвістичне навантаження тексту) та семантичну (змістове навантаження тексту). Єдність цих трьох осей формують загальну ідею художнього твору на військову тематику, підкреслюючи безглуздість війни та наслідки військових дій для більшості людей.

2. Формування мікросистем. В ході дослідження творів на військову тематику лексичні одиниці об'єднуються в лексико-асоціативні, лексико-тематичні та лексико-семантичні групи та поля. Найбільшими угрупованнями за своїм об'ємом, в основі яких лежить спільна смислова основа вважаються лексико-семантичні поля, тобто групи слів, що об'єднуються типовою темою чи ситуацією (в ході нашого дослідження формувались лексико-семантичні поля військово-організаційних фразеологічних одиниць; лексико-семантичні поля військово-повсякденних фразеологізмів; лексико-семантичні поля загальноживаних фразеологічних одиниць, що використовуються військовослужбовцями). (Hore J., Wright L, 2005).

Дослідник A.G. Berrio стверджує, що лексико-семантичні угруповання відображають особливості внутрішньої організації тексту, тобто відступ від мікроструктури до макроструктури та навпаки від метатем до різних підтем (A.G. Berrio, 1992)

Дослідники стверджують, що асоціативне збагачення лексем відіграє важливу роль при сприйнятті текстів на військову тематику, адже вони надають можливість до яскравішого та експресивнішого сприйняття художнього твору читачем.

3. Лексико-семантичні угруповання як один зі способів визначення ідейних понять в творі.

Лексико-семантичні поля зазвичай складаються з різних частин мови, між ними можуть встановлюватись різноманітні ієрархічні зв'язки, що знаходяться в межах груп та підгруп. Поля в просторі художніх творів не можуть існувати самостійно, досить часто вони взаємодіють, при цьому накла-

даючись один на одного. Звідси можна зробити висновок, що одна і та ж одиниця може бути структурною одиницею одночасно декількох лексико-семантичних полів (Geeraerts D., 2009).

Говорячи про художні твори на військову тематику можна визначити, що в основі таких понять лежать теми воєн, їхнього безпосереднього впливу на емоційний стан кожного індивіда та на поведінку в цілому. Тому військова тематика в художніх текстах виражаються лексемами, що позначають військові реалії: *And so they were forced to the conclusion that what Jericho was burning in his grate was his work – work so secret, nobody could be allowed to see even a fragment of the waste. ... he was a government scientist, they decided. No, he worked in Intelligence. Three days later, early on the morning on Friday 26 February, the mystery was given a fresh twist* (Robert Harris “Enigma”). Як бачимо згадки про війну «мають відлуння» навіть у наративних лініях персонажів. Окрім цього, автор використовує прийом загадок чи таємниць з метою інтригування читачів.

4. Прагматична спрямованість на читачів. Лексико-стилістичні засоби використовуються авторами для реалізації прагматичних цілей. Прагматичний підхід орієнтований на інтерпретацію смислового навантаження художніх творів на військову тематику. Прагматика фокусується на впливі обраних художніх стратегій на читача («*Crypto-communist, crypto-fascist... By the way, you're not either, are you?*») *I'm not a burial place of the dead, no.* (Robert Harris, Enigma)

Отже, в таблиці 1 узагальнено основні особливості художніх творів на військову тематику.

Стилістичні засоби, що використовуються авторами в текстах на військову тематику	Детермінанти та чинники особливості
Вибір тематики	Нестабільність у всьому світі
Іронія	Бажання підкреслення абсурдності війни
Повтори	Зумовлюються бажанням наголошення на певну проблему
Символізм	Бажання автора спонукати читачів до роздумів
Метафори, порівняння	Зумовлюються повною мірою передати жахіття війни та її вплив на суспільство
Загадка	Бажання автора інтригувати
Опис	Достовірність подій
Кілька поглядів на одну і ту ж подію	Зумовлюється бажанням автора дати можливість до власних роздумів та самостійної оцінки ситуації

Натяки	Спонування читача до власних розслідувань та «розкручування»
Цитати	Зумовлюють відчуття, що світ має елемент циклічності
Відкритий фінал	Спонування читача до створення власної кінцівки твору
Епіграфи	Представляють завуальовану основну тему твору
Ретроспекція	Зумовлюється бажанням зруйнувати часові рамки
Орієнтованість на історичну літературу	Бажання автора підкреслити, що це все відбувається насправді

Висновки. Отже, в ході здійсненого дослідження автором було визначено основні стилістично-семантичні особливості художніх творів на військову тематику. Визначено, що лексико-семантичний простір художніх творів на військову тематику характеризується наступними особливостями: прагматичною спрямованістю на читача; лексико-семантичні угруповання виступають в ролі одного зі способів для визначення ідейних понять в творі; формуванням підсистем та мікросистем, а також трьома напрямками розгортання (асоціативний, тематичний, семантичний). Визначено основні категорії художніх творів на військову тематику.

Продовжуючи розпочате дослідження, у подальшому варто приділити увагу стилістичним засобам художніх текстів у межах кожної окремої категорії та провести їх класифікацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карабан В.І. Спеціальні теорії перекладу: скільки їх потрібно? *Наукові записки. Серія: «Філологічні науки: мовознавство»*. Кіровоград, 2012. Вип.104 (1). С. 26-31
2. Нелюбин Л., Дормидонтов А., Васильченко А. Учебник военного перевода, Военное издательство министерства обороны СССР, 1981 379 с.
3. Пономарів О. Блог Пономарева: військовий чи воєнний стан?. URL:<https://www.bbc.com/ukrainian/blog-olexandr-ponomarov-46344023>
4. Bernard Cornwell "The Fort" London : HarperCollins Publishers Ltd, 2010. 464 p.
5. Berrio A.G. A Theory of the Literary Text. Berlin, 1992. 544 p.
6. Bremond C. Concept and Theme. The Return of Thematic Criticism / ed. by W. Sollors. Cam-bridge: Harvard University Press, 1993. P. 46–59.
7. Copley E. Postmodernist War Fiction: Findley's The Wars. *Canadian Literature*, 1995. № 147. P. 98–124.
8. Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics. Oxford, 2009. 317 p.
9. Hope J., Wright L. Stylistics: A Practical Course- book. New York: Routledge, 2005. 183 p.
10. Inese Kočotea, Tatjana Smirnova Aspects of military-related text translation from English into Latvian. *International Conference; Meaning in Translation: Illusion of Precision (Riga, 11-13 May 2016)*. Riga, 2016. P.107-113
11. Ivir, V. Internationalisms: Marked or unmarked. In O. M. Tomic (Ed.), *Markedness in synchrony and diachrony*. Berlin: DeGruyter Mouton, 1989. P.139-150
12. Jeffrey Archer *Best Kept Secret*. London: Macmillan, 2013. 496 p.
13. Patrick Robinson *Nimitz Class*. HarperCollins, U.S.A., 1997. 549 p.
14. Robert Harris *Enigma*. New York: Random House 1995. 320 p.
15. Rogers, M. Specialized translation. Shedding the 'non-literary' tag. India: Palgrave Macmillan, 2015. P.28-32

REFERENCES

1. Karaban V.I. Spetsialni teorii perekladu: skilky yikh potribno? [Special translation theories: how many do you need?]. *Scientific notes. Series: "Philological sciences: philosophy"* Kirovohrad, 2012. Nr.104 (1). pp. 26-31 [in Ukrainian]
2. Nelyubin L., Dormidontov A., Vasilchenko A. Uchebnik voennogo perevoda [Textbook of military translation]. Military publishing house of the Ministry of Defense of the USSR, 1981, 379 p. [in Russian]
3. Ponomariv O. Bloh Ponomareva: viiskovyi chy voiennyi stan? [Ponomarev's blog: martial law or martial law?] URL:<https://www.bbc.com/ukrainian/blog-olexandr-ponomarov-46344023> [in Ukrainian]
4. Bernard Cornwell "The Fort" London : HarperCollins Publishers Ltd, 2010. 464 p.
5. Berrio A.G. A Theory of the Literary Text. Berlin, 1992. 544 p.
6. Bremond C. Concept and Theme. The Return of Thematic Criticism / ed. by W. Sollors. Cam-bridge: Harvard University Press, 1993. P. 46–59.
7. Copley E. Postmodernist War Fiction: Findley's The Wars. *Canadian Literature*, 1995. № 147. P. 98–124.
8. Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics. Oxford, 2009. 317 p.
9. Hope J., Wright L. Stylistics: A Practical Course- book. New York: Routledge, 2005. 183 p.
10. Inese Kočotea, Tatjana Smirnova Aspects of military-related text translation from English into Latvian. *International Conference; Meaning in Translation: Illusion of Precision (Riga, 11-13 May 2016)*. Riga, 2016. P. 107-113
11. Ivir, V. Internationalisms: Marked or unmarked. In O. M. Tomic (Ed.), *Markedness in synchrony and diachrony*. Berlin: DeGruyter Mouton, 1989. P.139-150
12. Jeffrey Archer *Best Kept Secret*. London: Macmillan, 2013. 496 p.
13. Patrick Robinson *Nimitz Class*. HarperCollins, U.S.A., 1997. 549 p.
14. Robert Harris *Enigma*. New York: Random House 1995. 320 p.
15. Rogers, M. Specialized translation. Shedding the 'non-literary' tag. India: Palgrave Macmillan, 2015. P.28-32